

การพัฒนาแบบการบริหารระบบนิเวศการเรียนรู้ตามแนวคิดการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านการใฝ่เรียนรู้ ของนักเรียนระดับประถมศึกษา*

DEVELOPMENT OF A LEARNING ECOSYSTEM MANAGEMENT MODEL BASED ON PARTICIPATORY MANAGEMENT TO ENHANCE THE DESIRABLE CHARACTERISTIC OF LIFELONG LEARNING AMONG STUDENTS AT PRIMARY SCHOOL STUDENTS

เอกรัตน์ ทุ่งอ่อน

Ekarat Thoongourn

โรงเรียนบ้านแม่งำร่อง (แม่งำประชานุเคราะห์) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1 แพร่ ประเทศไทย

Ban Mae Yang Rong School (Mae Yang Prachanukroh) Phrae Primary Educational Service Area Office 1, Phrae, Thailand

Corresponding author E-mail: ekaratthoongourn@gmail.com

Tel: 063-227-6077

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาข้อมูลพื้นฐานของรูปแบบ 2) สร้างรูปแบบ 3) ศึกษาผลการใช้รูปแบบ และ 4) ประเมินรูปแบบ โดยดำเนินการวิจัย 4 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐานของรูปแบบ ขั้นตอนที่ 2 สร้างและตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบ ขั้นตอนที่ 3 ศึกษาผลการใช้รูปแบบขั้นตอนที่ 4 ประเมินรูปแบบ กลุ่มเป้าหมายในการวิจัย คือ นักเรียนโรงเรียนบ้านแม่งำร่องฯ ปีการศึกษา 2566 จำนวน 96 คน และ 2567 จำนวน 93 คน ผลการวิจัยพบว่า 1.การพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านการใฝ่เรียนรู้ของนักเรียนควรกำหนดนโยบายการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ และส่งเสริมการจัดกิจกรรมที่มุ่งพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านการใฝ่เรียนรู้ 2. รูปแบบการบริหารระบบนิเวศการเรียนรู้ มี 5 องค์ประกอบ ได้แก่ หลักการ จุดมุ่งหมาย กระบวนการ การวัดและประเมินผล และเงื่อนไขความสำเร็จ 3. ผลการใช้รูปแบบฯ พบว่า ผู้เรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านการใฝ่เรียนรู้ในปีการศึกษา 2566 อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.34$, S.D. = 0.73) และในปีการศึกษา 2567 อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.63$, S.D. = 0.48) ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบแล้วพบว่า ผู้เรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านการใฝ่เรียนรู้ที่พัฒนาขึ้น 4. ผลการประเมินรูปแบบการบริหารระบบนิเวศการเรียนรู้ ปีการศึกษา 2567 ประเด็นด้านความเป็นไปได้โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.43$, S.D. = 0.63) และในประเด็นด้านความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.65$, S.D. = 0.50) ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้เกี่ยวข้องต่อการดำเนินงานตามรูปแบบการบริหารระบบนิเวศการเรียนรู้ ปีการศึกษา 2567 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.45$, S.D. = 0.53)

คำสำคัญ: รูปแบบการบริหาร, ระบบนิเวศการเรียนรู้, การบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม, คุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านการใฝ่เรียนรู้, นักเรียนระดับประถมศึกษา

Abstract

This study aimed to: 1) investigate the fundamental information underlying the model, 2) develop the model, 3) examine the results of implementing the model, and 4) evaluate the model. The research was conducted in four phases: Phase 1 involved investigating the fundamental information of the model; Phase 2 focused on developing and validating the quality of the model; Phase 3 examined the results of implementing the model; and Phase 4 evaluated the model. The target groups consisted of students from Ban Mae Yang Rong School in the 2023 academic year ($n = 96$) and the 2024 academic year ($n = 93$). The findings revealed that: The development of students' desirable characteristics in terms of learning enthusiasm should involve the establishment of clear policies and the promotion of activities aimed at enhancing such characteristics. The learning ecosystem management model consisted of five components: principles, objectives, processes, measurement and evaluation, and success conditions. The results of the model implementation indicated that students' desirable characteristics in learning enthusiasm were at a high level in the 2023 academic year ($\bar{x} = 4.34$, S.D. = 0.73) and at the highest level in the 2024 academic year ($\bar{x} = 4.63$, S.D. = 0.48), showing an improvement over time. The evaluation of the learning ecosystem management model in the 2024 academic year showed that its overall feasibility was at a high level ($\bar{x} = 4.43$, S.D. = 0.63), while its usefulness was at the highest level ($\bar{x} = 4.65$, S.D. = 0.50). Additionally, stakeholders' satisfaction with the implementation of the model was at the highest level overall ($\bar{x} = 4.45$, S.D. = 0.53).

Keywords: Administrative Model, Learning Ecosystem, Participatory Management, Desirable Characteristics of Learning Enthusiasm, Primary School Students

บทนำ

โลกศตวรรษที่ 21 เป็นโลกแห่งโลกาภิวัตน์เป็นยุคที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว การดำรงชีวิตของคนอยู่ภายใต้กระแสแห่งโลกยุคใหม่ที่มีความผันผวน ความไม่แน่นอน ความซับซ้อน และความคลุมเครือคาดเดาได้ยาก (Radjou, N. et al., 2012) ผู้คนต้องเผชิญความกดดันหลายด้านในการดำเนินชีวิต ต้องก้าวให้ทันสถานการณ์ที่กำลังเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและพลิกผัน ต้องฝึกและเพิ่มพูนทักษะความเชี่ยวชาญที่จำเป็น มีความสามารถในการคิดและปฏิบัติอย่างยืดหยุ่น รวมถึงมีความสามารถในการร่วมมือและแข่งขันกับผู้อื่นในการสร้างคุณค่าให้กับตนเองและสังคมอย่างสร้างสรรค์ภายใต้ด้วยบริบททางด้านเศรษฐกิจ การเมือง เทคโนโลยี และสิ่งแวดล้อมที่มีการพัฒนาและเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วอย่างไม่เคยปรากฏมาก่อน (Gütl, C. & Chang, V., 2008) แรงงานในอนาคตจะต้องมีทั้งความรู้ลึก รู้กว้าง มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ และเชื่อมโยงพบว่า นอกจากทักษะอาชีพแล้ว นายจ้างยังต้องการทักษะภาษาอังกฤษ ทักษะดิจิทัล ทักษะการคิดเชิงวิพากษ์ รวมทั้งทักษะอื่นที่นอกเหนือจากทักษะการจัดการศึกษา จึงต้องพัฒนาผู้เรียนให้มีความสามารถในการตอบสนองการเปลี่ยนแปลงโลกอนาคต (ณัฐนันท์ วิจิตรอักษร และนครินทร์ อมเรศ, 2566)

จากรายงานแผนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา (คณะกรรมการการอิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษา, 2563) พบว่า ปัญหาของระบบการศึกษาเป็นอุปสรรคอย่างยิ่งต่อการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ข้อจำกัดต่างๆในระบบการศึกษาไทยยังทำให้การจัดการศึกษาไม่สามารถปรับตัวและพัฒนาตาม

ความก้าวหน้าของความรู้และเทคโนโลยีใหม่ๆ ได้ทันไม่เอื้อต่อการพัฒนาผู้เรียนตามความถนัดและศักยภาพ ซึ่งในปัจจุบันบริบทของประเทศไทยกำลังจะเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ระบบการศึกษาไทยจึงต้องมุ่งพัฒนา สมรรถนะ และผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของผู้เรียน ตลอดจนสร้างสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาและเสริมสร้าง ศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ด้วยการปรับหลักสูตรและกระบวนการจัดการเรียนรู้ การประเมินเพื่อพัฒนาผู้เรียน เพื่อให้เกิดผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ สอดคล้องกับกรอบการเรียนรู้ขององค์การเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการ พัฒนา (The Organisation for Economic Co-operation and Development) กรอบการเรียนรู้ที่ถูก สร้างขึ้นโดยความร่วมมือของหลายภาคส่วนเพื่อโครงการการศึกษาในปี 2030 ของ OECD โดยมีเข็มทิศการเรียนรู้ (Learning Compass) ทำให้เห็นว่าคนวัยหนุ่มสาวสามารถนำทางชีวิตและโลกแบบใด แนวคิดของสมรรถนะ (Competency) บอกว่าการได้มาซึ่งความรู้ (Knowledge) และทักษะ (Skills) เกี่ยวกับการขับเคลื่อนความรู้ (Knowledge), ทักษะ (Skills), ทศคติ (Attitudes) และ ค่านิยม (Values) เพื่อตอบสนองความต้องการที่ซับซ้อน โครงการการศึกษาในปี 2030 ของ OECD ได้แบ่ง 3 ประเภทของสมรรถนะ (Transformative Competencies) ได้แก่ 1) การสร้างค่านิยมใหม่ (Creating New Value) 2) การจัดการความตึงเครียดและความขัดแย้ง (Reconciling Tensions and Dilemmas) และ 3) การรับผิดชอบให้ดำเนินการภายใต้ความถูกต้องดีงาม (Taking Responsibility) สมรรถนะเหล่านี้เป็นเรื่องซับซ้อน โดยแต่ละสมรรถนะเกี่ยวข้องซึ่งกันและกันอย่าง ซับซ้อน ดังนั้นกรอบการเรียนรู้ของ OECD ในปี 2030 สรุปแนวคิดที่ซับซ้อน คือ การขับเคลื่อนความรู้ (Knowledge), ทักษะ (Skills), ทศคติ (Attitudes) และ ค่านิยม (Values) ผ่านกระบวนการของการสะท้อน (Reflection), ความคาดหวัง (Anticipation) และ การลงมือปฏิบัติ (Action) เพื่อพัฒนาสมรรถนะที่จำเป็น สำหรับโลกยุคใหม่ เมื่อพิจารณาความเชื่อมโยงกับข้อเสนอการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกใน อนาคตในปี 2040 (สำนักเลขาธิการสภาการศึกษา, 2564) ได้นำเสนอความคิดสร้างสรรค์ในการออกแบบการ เรียนรู้ใหม่ ระบบการศึกษาไทยเป็นผู้นำในการเปลี่ยนแปลงผู้เรียนสามารถสร้างสรรค์สังคม และเศรษฐกิจใหม่ที่พึง ประสงค์ การสร้างระบบการเรียนรู้ที่พึงประสงค์ในการตอบสนองการเปลี่ยนแปลงของโลกอนาคตในปี 2040 เพื่อให้เกิดผลลัพธ์การเรียนรู้ที่พึงประสงค์สำหรับผู้เรียนในการเป็นพลเมืองโลกที่ตอบโจทย์การเปลี่ยนแปลงของ โลกยุคใหม่ แม้คำว่า “ระบบนิเวศการเรียนรู้” จะยังไม่เป็นที่รู้จักในวงกว้าง แต่หลักการและแนวคิดการจัดระบบ นิเวศการเรียนรู้ สอดแทรกอยู่ในระบบการศึกษาและมีการดำเนินการมาโดยตลอด เพียงแต่ไม่มีการใช้คำนี้โดยตรง รัฐบาลเองก็ตระหนักถึงความสำคัญในเรื่อง “ระบบนิเวศการเรียนรู้” เช่นกัน และได้กำหนดเรื่องระบบนิเวศการ เรียนรู้ไว้ในยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580) ซึ่งเป็นนโยบายระดับชาติที่กำหนดทิศทางการพัฒนา ประเทศ โดยใช้ข้อความว่า “ระบบนิเวศที่เอื้อต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ในทุกมิติไปสู่เป้าหมายการเป็น ประเทศที่พัฒนาแล้วที่ขับเคลื่อนโดยภูมิปัญญาและนวัตกรรมในอีก 20 ปีข้างหน้า

จากข้อมูลรายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษาปีการศึกษา 2565 โดยความเห็นชอบของ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้กำหนดแนวทางการพัฒนาให้ได้มาตรฐานที่สูงขึ้น ได้แก่ 1) การบริหารจัดการโดยเน้นการมีส่วนร่วมกับทุกภาคส่วนในการพัฒนาโรงเรียนสู่โรงเรียน แห่งคุณภาพ 2) พัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามสมรรถนะของหลักสูตรเน้นงานอาชีพตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 3) นำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ 4) จัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรอย่างต่อเนื่องและหลากหลาย เพิ่มโอกาสและประสบการณ์การเรียนรู้ให้ผู้เรียน ได้ปฏิบัติจริง เรียนรู้จากสื่อและภูมิปัญญาท้องถิ่นตามหลัก ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 5) จัดทำระบบสารสนเทศแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นให้ครอบคลุมทุกกลุ่ม สารการเรียนรู้เพื่อประโยชน์ต่อการนำมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และ 6) ส่งเสริมให้ครูจัดกิจกรรม การเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) เน้นกระบวนการคิด การลงมือปฏิบัติจริงและมีส่วนร่วมในการจัดบรรยากาศ และสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ (โรงเรียนบ้านแม่ยางร้อง (แม่ยางประชานุเคราะห์), 2565)

ผู้วิจัยในฐานะผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านแม่ยางร้อง (แม่ยางประชานุเคราะห์) จึงสนใจพัฒนารูปแบบการบริหารระบบนิเวศการเรียนรู้ตามแนวคิดการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านการใฝ่เรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนบ้านแม่ยางร้อง (แม่ยางประชานุเคราะห์) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1 โดยดำเนินการวิจัยและพัฒนาในปีการศึกษา 2566 - 2567 เพื่อพัฒนาระบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมระหว่างสถานศึกษา ชุมชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งจะส่งผลให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านการใฝ่เรียนรู้เพื่อเป็นพื้นฐานคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่จะติดตัวผู้เรียนไปในอนาคต อันจะส่งผลให้เกิดการพัฒนาและยกระดับคุณภาพการศึกษาโดยภาพรวมของโรงเรียนให้สูงขึ้นและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานของรูปแบบการบริหารระบบนิเวศการเรียนรู้ตามแนวคิดการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านการใฝ่เรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนบ้านแม่ยางร้อง (แม่ยางประชานุเคราะห์) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1
2. เพื่อสร้างรูปแบบการบริหารระบบนิเวศการเรียนรู้ตามแนวคิดการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านการใฝ่เรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนบ้านแม่ยางร้อง (แม่ยางประชานุเคราะห์) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1
3. เพื่อศึกษาผลการใช้รูปแบบการบริหารระบบนิเวศการเรียนรู้ตามแนวคิดการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านการใฝ่เรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนบ้านแม่ยางร้อง (แม่ยางประชานุเคราะห์) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1
4. เพื่อประเมินรูปแบบการบริหารระบบนิเวศการเรียนรู้ตามแนวคิดการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านการใฝ่เรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนบ้านแม่ยางร้อง (แม่ยางประชานุเคราะห์) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้มีขั้นตอนการวิจัย 4 ขั้นตอน โดยกำหนดขอบเขตของการวิจัย ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาข้อมูลพื้นฐานของรูปแบบการบริหารระบบนิเวศการเรียนรู้ตามแนวคิดการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านการใฝ่เรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนบ้านแม่ยางร้อง (แม่ยางประชานุเคราะห์) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูโรงเรียนบ้านแม่ยางร้อง (แม่ยางประชานุเคราะห์) คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนบ้านแม่ยางร้อง (แม่ยางประชานุเคราะห์) ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนบ้านแม่ยางร้อง (แม่ยางประชานุเคราะห์) ผู้ทรงคุณวุฒิในการพัฒนารูปแบบ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง, แบบสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ

การเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่

1. ศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหาการบริหารระบบนิเวศการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านแม่ยางร้อง (แม่ยางประชานุเคราะห์) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1
2. ศึกษาการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการบริหารระบบนิเวศการเรียนรู้ตามแนวคิดการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านการใฝ่เรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนบ้านแม่ยางร้อง (แม่ยางประชานุเคราะห์) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1
3. ศึกษาองค์ประกอบของรูปแบบการบริหารระบบนิเวศการเรียนรู้ตามแนวคิดการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านการใฝ่เรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนบ้านแม่ยางร้อง (แม่ยางประชานุเคราะห์)

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1 โดยการศึกษาการบริหารระบบนิเวศการเรียนรู้
ในโรงเรียนของโรงเรียนต้นแบบ

4. ศึกษาองค์ประกอบของรูปแบบการบริหารระบบนิเวศการเรียนรู้ตามแนวคิดการบริหารจัดการแบบมี
ส่วนร่วมเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านการใฝ่เรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนบ้านแม่ยางร้อง (แม่ยาง
ประชานุเคราะห์) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1 โดยการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ

ขั้นตอนที่ 2 สร้างรูปแบบการบริหารระบบนิเวศการเรียนรู้ตามแนวคิดการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมเพื่อ
พัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านการใฝ่เรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนบ้านแม่ยางร้อง (แม่ยางประชานุเคราะห์)
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบรูปแบบฯ จำนวน 5 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบประเมินความเหมาะสมของรูปแบบและคู่มือการใช้รูปแบบฯ

การเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่

1. ยกร่างรูปแบบการบริหารระบบนิเวศการเรียนรู้ตามแนวคิดการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนา
คุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านการใฝ่เรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนบ้านแม่ยางร้อง (แม่ยางประชานุเคราะห์) สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1

ผู้วิจัยนำข้อมูลจากการศึกษาในขั้นตอนที่ 1 มายกร่างรูปแบบการบริหารระบบนิเวศการเรียนรู้ตาม
แนวคิดการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านการ
ใฝ่เรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนบ้านแม่ยางร้อง (แม่ยางประชานุเคราะห์) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาแพร่ เขต 1 พร้อมจัดทำคู่มือการใช้รูปแบบฯ

2. ตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารระบบนิเวศการเรียนรู้ตามแนวคิดการบริหารจัดการ
แบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านการใฝ่เรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนบ้านแม่ยางร้อง (แม่ยาง
ประชานุเคราะห์) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1

ขั้นตอนที่ 3 ศึกษาผลการใช้รูปแบบการบริหารระบบนิเวศการเรียนรู้ตามแนวคิดการบริหารจัดการแบบมี
ส่วนร่วมเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านการใฝ่เรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนบ้านแม่ยางร้อง (แม่ยาง
ประชานุเคราะห์) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1

1. ขอบเขตเนื้อหา คือ ศึกษาผลการใช้รูปแบบการบริหารระบบนิเวศการเรียนรู้ตามแนวคิดการบริหาร
จัดการแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านการใฝ่เรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนบ้านแม่ยางร้อง
(แม่ยางประชานุเคราะห์) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1 ปีการศึกษา 2566 - 2567

2. ขอบเขตด้านแหล่งข้อมูล

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้มาโดยการคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) ประกอบด้วย
นักเรียนโรงเรียนบ้านแม่ยางร้อง (แม่ยางประชานุเคราะห์) ปีการศึกษา 2566 จำนวน 96 คน และ
ปีการศึกษา 2567 จำนวน 93 คน

3. ตัวแปรที่ศึกษา คือ

3.1 ผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ของนักเรียน

3.1.1 ด้านการกล้าคิด ริเริ่มสร้างสรรค์ มีผลการประเมินระดับดีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 90

3.1.2 ด้านการแสวงหาความรู้ มีผลการประเมินระดับดีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 90

3.1.3 ด้านการตั้งใจเรียน มีผลการประเมินระดับดี ขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 90

3.1.4 ด้านมีความรับผิดชอบ มีผลการประเมินระดับดีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 90

3.2 ผลการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่พัฒนาคุณลักษณะ
อันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้

4. ขอบเขตด้านระยะเวลา ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย คือ ปีการศึกษา 2566 – 2567

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนด้านใฝ่เรียนรู้

ขั้นตอนที่ 4 ประเมินรูปแบบการบริหารระบบนิเวศการเรียนรู้ตามแนวคิดการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านการใฝ่เรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนบ้านแม่ยางร้อง (แม่ยางประชานุเคราะห์) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1

ประเมินรูปแบบการบริหารระบบนิเวศการเรียนรู้ตามแนวคิดการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านการใฝ่เรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนบ้านแม่ยางร้อง (แม่ยางประชานุเคราะห์) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1 โดยใช้รูปแบบการประเมิน ได้แก่

1. ประเมินความเป็นไปได้
2. ประเมินความเป็นประโยชน์
3. ประเมินความพึงพอใจ

แหล่งข้อมูล

ประชากร คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – 6 โรงเรียนบ้านแม่ยางร้อง (แม่ยางประชานุเคราะห์) ปีการศึกษา 2566 จำนวน 96 คน ปีการศึกษา 2567 จำนวน 93 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ของนักเรียน โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. แบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนด้านใฝ่เรียนรู้

ตารางที่ 1 โครงสร้างแบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนบ้านแม่ยางร้อง (แม่ยางประชานุเคราะห์)

เนื้อหาหลัก	เนื้อหาย่อย	ลักษณะเครื่องมือ	จำนวน (ข้อ)
ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป	เพศ /อายุ / ระดับชั้น	แบบปลายเปิด	3
ตอนที่ 2 แบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์	คุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ของนักเรียน	แบบประเมินค่ามาตราส่วน(rating scale)	16
ตอนที่ 3 ประเด็นอื่นๆ		แบบสอบถามปลายเปิด	1

2. แบบประเมินรูปแบบการบริหารระบบนิเวศการเรียนรู้ตามแนวคิดการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านการใฝ่เรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนบ้านแม่ยางร้อง (แม่ยางประชานุเคราะห์) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1 ในประเด็นต่อไปนี้

- 2.1 ประเมินความเป็นไปได้
- 2.2 ประเมินความเป็นประโยชน์
- 2.3 ประเมินความพึงพอใจ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยนำรูปแบบการบริหารระบบนิเวศการเรียนรู้ตามแนวคิดการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านการใฝ่เรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนบ้านแม่ยางร้อง (แม่ยางประชานุเคราะห์) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1 ไปใช้จริงในปีการศึกษา 2566 - 2567 โดยมีขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. ผู้วิจัย ครู และผู้เกี่ยวข้องของโรงเรียนร่วมประชุมวางแผนพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ของนักเรียนโดยใช้รูปแบบการบริหารระบบนิเวศการเรียนรู้ตามแนวคิดการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม

เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านการใฝ่เรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนบ้านแม่ยางร้อง (แม่ยางประชานุเคราะห์) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1

2. ชี้แจงและสร้างความเข้าใจร่วมกันในการดำเนินงานตามรูปแบบการบริหารระบบนิเวศการเรียนรู้ตามแนวคิดการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านการใฝ่เรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนบ้านแม่ยางร้อง (แม่ยางประชานุเคราะห์) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1 และ วางแผนการดำเนินงานตามคู่มือการใช้รูปแบบฯ

3. ดำเนินการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนด้านใฝ่เรียนรู้ตามกระบวนการบริหารระบบนิเวศการเรียนรู้ตามแนวคิดการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม 5 ขั้นตอน ดังนี้

- 3.1 ขั้นวิเคราะห์ปัญหา (Analysis)
- 3.2 ขั้นวางแผน (Plan)
- 3.3 ขั้นดำเนินการ (Action)
- 3.4 ขั้นสังเกตผลและประเมินผล (Observe and Evaluation)
- 3.5 ขั้นชื่นชมและสะท้อนผล (Reflection)

4. เก็บรวบรวมข้อมูล และสรุปผลตามวัตถุประสงค์ของรูปแบบการบริหารระบบนิเวศการเรียนรู้ตามแนวคิดการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านการใฝ่เรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนบ้านแม่ยางร้อง (แม่ยางประชานุเคราะห์) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1 โดยผู้วิจัย เก็บรวบรวมข้อมูล 2 รอบปีการศึกษา ได้แก่ รอบที่ 1 ปีการศึกษา 2566 ดำเนินการช่วงเดือนมีนาคม 2566 และรอบที่ 2 ปีการศึกษา 2567 ดำเนินการช่วงเดือนมกราคม 2568

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนด้านใฝ่เรียนรู้ปีการศึกษา 2566 – 2567 วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหาและสรุปผลการดำเนินงาน

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน สามารถสรุปผลการวิจัยได้ว่า

1.1 ผลการศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหการบริหารจัดการระบบนิเวศการเรียนรู้ในโรงเรียน พบว่า การวางแผนเชิงระบบยังไม่ชัดเจน โดยปัญหานี้สะท้อนว่าผู้บริหารยังขาดการกำหนดทิศทางและเป้าหมายการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้อย่างเป็นรูปธรรม ส่งผลให้ครูไม่สามารถวางแผนการจัดการเรียนรู้สอดคล้องกับนโยบายได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดความไม่ต่อเนื่องในการดำเนินงานและขาดความเชื่อมโยงระหว่างโครงการต่าง ๆ ตลอดจนทรัพยากรและสื่อการเรียนรู้ไม่เพียงพอ โดยการขาดแคลนสื่อ เทคโนโลยี และพื้นที่เรียนรู้นำไปสู่การจำกัดรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ครูไม่สามารถเลือกใช้สื่อหรือวิธีการสอนที่หลากหลายได้ อีกทั้งยังเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ของผู้เรียน นอกจากนี้ยังพบว่า ภาระงานเอกสารและงานตามนโยบายจำนวนมากทำให้ครูมีเวลาน้อยในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ ซึ่งส่งผลโดยตรงต่อคุณภาพการสอน

1.2 ผลการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า การพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านการใฝ่เรียนรู้ของนักเรียนโดยใช้หลักการบริหารระบบนิเวศการเรียนรู้ตามแนวคิดการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม ได้แก่ การวิเคราะห์และวางแผน การปฏิบัติการติดตามและสังเกตผล และการสะท้อนผล และเงื่อนไขความสำเร็จ คือ การให้อิสระและความคล่องตัวในการบริหารจัดการของโรงเรียน กำหนดเป้าหมายและแนวทางไว้ชัดเจน การมีภาวะผู้นำที่มีความรู้ความสามารถและวิสัยทัศน์ของผู้บริหาร และการมีส่วนร่วม มีความรับผิดชอบ การเอาใจจริงเอาใจ ตั้งใจทำงานของครู คณะทำงาน และชุมชน

1.3 ผลการศึกษาการบริหารระบบนิเวศการเรียนรู้ตามแนวคิดการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนต้นแบบ พบว่า การบริหารระบบนิเวศการเรียนรู้ตามแนวคิดการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมทำให้ผู้เรียนได้รับความรู้ ฝึกปฏิบัติและสร้างความรู้ด้วยตนเอง โดยใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วม ของโรงเรียน ชุมชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและกระบวนการบริหาร PDCA นำภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้ามาเป็นแหล่งเรียนรู้ในชุมชน และส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนโดยใช้แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนและ การใช้เทคโนโลยีมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน โดยผู้บริหารต้องเป็นผู้นำการปฏิบัติและมีกระบวนการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ ชัดเจนต่อเนื่องและไปในทิศทางเดียวกัน

1.4 ผลการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า การพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านการใฝ่เรียนรู้ของผู้เรียน โดยการบริหารระบบนิเวศการเรียนรู้ตามแนวคิดการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมต้องสร้างความสัมพันธ์กับเครือข่ายของกลุ่มผู้มีส่วนรวมให้เห็นถึงความสำคัญและประโยชน์ของการมีส่วนร่วมตามบทบาทอย่างแท้จริง ดำเนินกิจกรรมควรระบุวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ชัดเจน และผู้บริหารมีภาวะผู้นำสูง กล้าคิดกล้าตัดสินใจ

2. ผลการสร้างรูปแบบการบริหารระบบนิเวศการเรียนรู้ตามแนวคิดการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านการใฝ่เรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนบ้านแม่ยางร้อง (แม่ยางประชานุเคราะห์) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1 สามารถสรุปผลการวิจัย ได้ดังนี้

2.1 รูปแบบการบริหารระบบนิเวศการเรียนรู้ตามแนวคิดการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านการใฝ่เรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนบ้านแม่ยางร้อง (แม่ยางประชานุเคราะห์) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1 มีองค์ประกอบสำคัญ 5 องค์ประกอบ ได้แก่

2.1.1 หลักการ เป็นการบริหารระบบนิเวศการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา ชุมชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ของผู้เรียน

2.1.2 จุดมุ่งหมาย ได้แก่ เพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ของนักเรียน

2.1.3 กระบวนการบริหารระบบนิเวศการเรียนรู้ตามแนวคิดการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม ได้แก่ 1) ขั้นตอนการกำหนดวิธีการจัดการเรียนรู้ 2) การออกแบบหลักสูตรและกิจกรรม 3) การบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ 4) การใช้เทคโนโลยีมาจัดการเรียนรู้ 5) การสร้างความร่วมมือกับเครือข่ายการเรียนรู้

2.1.4 การวัดและประเมินผล ได้แก่ ประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้ของนักเรียน

2.1.5 เงื่อนไขความสำเร็จ

2.1.5.1 ผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำ มีความสามารถ มีวิสัยทัศน์ และมีการบริหารงานแบบมีส่วนร่วม

2.1.5.2 โรงเรียนใช้แนวทางการบริหารระบบนิเวศการเรียนรู้ตามแนวคิดการบริหารแบบมีส่วนร่วมมากำหนด วัตถุประสงค์ เป้าหมาย และวิธีการดำเนินงานที่ชัดเจน

2.1.5.3 โรงเรียนมีการสร้างความสัมพันธ์กับภาคเครือข่ายความร่วมมือ ชุมชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ

2.2 รูปแบบการบริหารระบบนิเวศการเรียนรู้ตามแนวคิดการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านการใฝ่เรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนบ้านแม่ยางร้อง (แม่ยางประชานุเคราะห์) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1 โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด และคู่มือการใช้รูปแบบฯ โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

3. ผลการใช้รูปแบบการบริหารระบบนิเวศการเรียนรู้ตามแนวคิดการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านการใฝ่เรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนบ้านแม่ยางร้อง (แม่ยางประชานุเคราะห์) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1 สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

3.1 ผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนด้านการใฝ่เรียนรู้ ปี 2566 และ 2567 พบว่า

3.1.1 ผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านการใฝ่เรียนรู้ของนักเรียนปีการศึกษา 2566 พบว่า ผลการประเมินนักเรียนคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านการใฝ่เรียนรู้อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.34$, S.D.= 0.73)

3.1.2 ผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านการใฝ่เรียนรู้ของนักเรียนปีการศึกษา 2567 พบว่า ผลการประเมินนักเรียนคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านการใฝ่เรียนรู้อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.63$, S.D.= 0.48)

3.2 ผลการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนต่อกิจกรรมการเรียนรู้ที่พัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านการใฝ่เรียนรู้ในโรงเรียนบ้านแม่ยางร้อง (แม่ยางประชานุเคราะห์) ปีการศึกษา 2566 และปีการศึกษา 2567 พบว่า ผลการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนต่อกิจกรรมการเรียนรู้ที่พัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านการใฝ่เรียนรู้ในโรงเรียนบ้านแม่ยางร้อง (แม่ยางประชานุเคราะห์) ปีการศึกษา 2566 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.36$, S.D. = 0.53) และปีการศึกษา 2567 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.60$, S.D. = 0.51) โดยพบว่า ผลการประเมินโดยรวมปีการศึกษา 2567 สูงกว่าปีการศึกษา 2566

4. ผลการประเมินรูปแบบการบริหารระบบนิเวศการเรียนรู้ตามแนวคิดการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านการใฝ่เรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนบ้านแม่ยางร้อง (แม่ยางประชานุเคราะห์) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1 สามารถสรุปผลการวิจัยได้ ดังนี้

4.1 ประเด็นด้านความเป็นไปได้โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.43$, S.D. = 0.63) และปีการศึกษา 2567 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.63$, S.D. = 0.48) โดยพบว่า ผลการประเมินโดยรวมปีการศึกษา 2567 สูงกว่าปีการศึกษา 2566

4.2 ด้านความเป็นประโยชน์ ผลการประเมินพบว่า ผลการประเมินรูปแบบการบริหารระบบนิเวศการเรียนรู้ตามแนวคิดการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านการใฝ่เรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนบ้านแม่ยางร้อง (แม่ยางประชานุเคราะห์) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1 ปีการศึกษา 2566 ประเด็นด้านความเป็นประโยชน์ได้โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.42$, S.D. = 0.65) และปีการศึกษา 2567 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.65$, S.D. = 0.50) โดยพบว่า ผลการประเมินโดยรวมปีการศึกษา 2567 สูงกว่าปีการศึกษา 2566

4.3 ด้านความพึงพอใจ พบว่า ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้เกี่ยวข้องต่อการดำเนินงานตามรูปแบบการบริหารระบบนิเวศการเรียนรู้ตามแนวคิดการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านการใฝ่เรียนรู้ของนักเรียน ดังตาราง 1

ตารางที่ 2 ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้เกี่ยวข้องต่อการดำเนินงานตามรูปแบบการบริหารระบบนิเวศการเรียนรู้ฯ

รายการ	ปีการศึกษา 2566			ปีการศึกษา 2567		
	$\bar{x}$	S.D.	ระดับความพึงพอใจ	$\bar{x}$	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
1.ด้านการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม						
1.1 ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ครู ผู้ปกครอง และชุมชนมีส่วนร่วมในการวางแผนกิจกรรมการเรียนรู้	4.53	0.52	มากที่สุด	4.64	0.49	มากที่สุด
1.2 การสื่อสารข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ระหว่างโรงเรียนกับผู้เกี่ยวข้องเป็นไปอย่างชัดเจนโปร่งใส	4.44	0.55	มากที่สุด	4.65	0.49	มากที่สุด
1.3 ผู้เกี่ยวข้องได้รับข้อมูลและสามารถเสนอความคิดเห็นในการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้	4.36	0.57	มากที่สุด	4.58	0.55	มากที่สุด
1.4 มีการประชุม/ระดมความคิดเห็นอย่างต่อเนื่องเพื่อนำไปสู่การพัฒนาการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ	4.39	0.55	มาก	4.56	0.50	มากที่สุด
1.5 การตัดสินใจเชิงนโยบายเกี่ยวกับการส่งเสริมการเรียนรู้มีความเป็นประชาธิปไตยและเกิดจากการมีส่วนร่วม	4.43	0.54	มาก	4.60	0.50	มากที่สุด
เฉลี่ย	4.42	0.55	มาก	4.61	0.51	มากที่สุด
2. ด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ และสื่อการเรียนรู้ (ระบบนิเวศการเรียนรู้)						
2.1 สภาพแวดล้อมในโรงเรียนเอื้อต่อการเรียนรู้ อย่างสร้างสรรค์และกระตุ้นความใฝ่รู้ของนักเรียน	4.43	0.54	มาก	4.55	0.50	มากที่สุด
2.2 ห้องเรียนมีสื่อหรือแหล่งเรียนรู้ที่เพียงพอและเหมาะสมกับการเรียนรู้แบบกระตือรือร้น	4.53	0.52	มากที่สุด	4.60	0.50	มากที่สุด
2.3 โรงเรียนจัดให้มีพื้นที่หรือกิจกรรมที่นักเรียนสามารถเรียนรู้นอกห้องเรียนได้อย่างหลากหลาย	4.48	0.30	มาก	4.55	0.50	มาก
2.4 บรรยากาศการเรียนรู้โดยรวมส่งเสริมให้นักเรียนตั้งคำถามคิดวิเคราะห์ และค้นคว้าด้วยตนเอง	4.42	0.51	มาก	4.55	0.50	มากที่สุด
2.5 มีการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้นำสนับสนุนการเรียนรู้ของนักเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ	4.51	0.51	มาก	4.63	0.48	มากที่สุด
เฉลี่ย	4.47	0.48	มาก	4.57	0.50	มากที่สุด
3. ด้านความร่วมมือระหว่างโรงเรียน-ครู-ผู้ปกครอง-ชุมชน						
3.1 โรงเรียนมีความร่วมมือกับผู้ปกครองในการติดตามและส่งเสริมความใฝ่เรียนรู้ของนักเรียน	4.42	0.51	มาก	4.55	0.50	มากที่สุด
3.2 ชุมชนมีส่วนร่วมในการเป็นแหล่งเรียนรู้เพื่อพัฒนาประสบการณ์ของนักเรียน	4.51	0.51	มาก	4.63	0.48	มากที่สุด
3.3 ครูและผู้เกี่ยวข้องมีการแลกเปลี่ยนข้อมูลเกี่ยวกับการพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ของนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ	4.43	0.55	มาก	4.61	0.50	มากที่สุด
3.4 มีการร่วมกันจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ เช่น ค่ายวิชาการ กิจกรรมสร้างนวัตกรรม หรืองานชุมชน	4.42	0.51	มาก	4.55	0.50	มากที่สุด
3.5 ผู้ปกครองรู้สึกว่าการมีส่วนร่วมสำคัญในการพัฒนาคุณลักษณะด้านการใฝ่รู้ของบุตรหลาน	4.39	0.55	มาก	4.58	0.55	มากที่สุด
เฉลี่ย	4.43	0.53	มาก	4.58	0.51	มากที่สุด

ตารางที่ 2 ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้เกี่ยวข้องต่อการดำเนินงานตามรูปแบบการบริหารระบบนิเวศการเรียนรู้ฯ (ต่อ)

รายการ	ปีการศึกษา 2566			ปีการศึกษา 2567		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความพึงพอใจ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
4. ด้านการจัดการเรียนรู้ของครู						
4.1 ครูออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลายและเน้นให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง	4.43	0.55	มาก	4.61	0.50	มากที่สุด
4.2 ครูส่งเสริมให้นักเรียนตั้งคำถาม ค้นคว้า และแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง	4.42	0.51	มาก	4.55	0.50	มากที่สุด
4.3 ครูใช้สื่อ เทคโนโลยี และนวัตกรรมการสอนที่ช่วยกระตุ้นความสนใจของผู้เรียน	4.43	0.54	มาก	4.55	0.50	มากที่สุด
4.4 ครูให้คำแนะนำและข้อเสนอแนะเพื่อให้นักเรียนพัฒนาตนเองต่อเนื่อง	4.44	0.55	มาก	4.60	0.50	มากที่สุด
4.5 การจัดการเรียนรู้มีความยืดหยุ่นและตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคลของนักเรียน	4.62	0.51	มากที่สุด	4.71	0.45	มากที่สุด
เฉลี่ย	4.46	0.54	มาก	4.60	0.49	มากที่สุด
5. ด้านผลลัพธ์/คุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านการใฝ่เรียนรู้ของนักเรียน						
5.1 นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียนรู้ และสนใจค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติม	4.44	0.55	มาก	4.71	0.45	มากที่สุด
5.2 นักเรียนสามารถตั้งเป้าหมายการเรียนรู้ของตนเองและติดตามผลการเรียนรู้ได้	4.43	0.54	มาก	4.55	0.50	มากที่สุด
5.3 นักเรียนแสดงพฤติกรรมการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องทั้งในและนอกห้องเรียน	4.53	0.52	มากที่สุด	4.60	0.50	มากที่สุด
5.4 นักเรียนสามารถใช้ข้อมูลและเทคโนโลยีในการแสวงหาความรู้ได้อย่างเหมาะสม	4.43	0.55	มาก	4.61	0.50	มากที่สุด
5.5 นักเรียนมีทักษะการคิดวิเคราะห์และแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์จากการเรียนรู้อย่างใฝ่รู้	4.42	0.51	มาก	4.55	0.50	มากที่สุด
เฉลี่ย	4.45	0.53	มาก	4.60	0.49	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย	4.45	0.53	มาก	4.60	0.49	มากที่สุด

จากตารางที่ 2 พบว่า ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้เกี่ยวข้องต่อการดำเนินงานตามรูปแบบการบริหารระบบนิเวศการเรียนรู้ตามแนวคิดการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านการใฝ่เรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนบ้านแม่ยางร้อง (แม่ยางประชานุเคราะห์) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1 ปีการศึกษา 2566 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.45, S.D. = 0.53) และปีการศึกษา 2567 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.45, S.D. = 0.53) โดยพบว่า ผลการประเมินโดยรวมปีการศึกษา 2567 สูงกว่าปีการศึกษา 2566

อภิปรายผล

1. จากการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน พบว่า การพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านการใฝ่เรียนรู้ของนักเรียนควรกำหนดนโยบายการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ และส่งเสริมการจัดกิจกรรมที่มุ่งพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านการใฝ่เรียนรู้ โดยใช้การบริหารระบบนิเวศการเรียนรู้ตามแนวคิดการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม

และกระบวนการวิจัยปฏิบัติการ กำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมาย และกิจกรรมที่ชัดเจน มีกระบวนการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ ต่อเนื่อง และไปในทิศทางเดียวกัน ส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียนและชุมชน พัฒนาแหล่งเรียนรู้โดยนำภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้ามาเป็นแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีมาจัดการเรียนการสอนและการประสานความร่วมมือของชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และเครือข่ายการศึกษามาร่วมในการพัฒนาผู้เรียน โดยผู้บริหารต้องเป็นผู้นำการปฏิบัติ มีภาวะผู้นำสูง กล้าคิดกล้าตัดสินใจ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ (สมศรี เณรจาทิ และวัชร ชูชาติ, 2560) ที่กล่าวว่า รูปแบบการบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนให้มีคุณลักษณะพึงประสงค์ในศตวรรษที่ 21 ควรประกอบด้วย การวางระบบการบริหารและพัฒนาองค์กรอย่างมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน การพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้โดยมีวิจัยเป็นฐาน การบริหารจัดการทรัพยากรและงบประมาณอย่างมีประสิทธิภาพ การจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนมีสมรรถนะทางเทคโนโลยีและการสื่อสาร และการพัฒนาระบบข้อมูลและสารสนเทศเพื่อบริหารจัดการทรัพยากรและงบประมาณ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ วุฒิชัย ไกรวิเศษที่สรุปได้ว่า การบริหารระบบนิเวศการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดนวัตกรรมพลิกผันเป็นมุมมองการบริหารโรงเรียนเชิงนิเวศวิทยาที่ผู้บริหารต้องความสำคัญกับ 1) การบริหารองค์ประกอบปรัชญาองค์กร ประกอบด้วย การสร้างวัฒนธรรมองค์กร การใช้ภาวะผู้นำร่วม และการสร้างความผูกพันต่อองค์กร 2) การบริหารองค์ประกอบสิ่งมีชีวิต ประกอบด้วย การจัดการผู้เรียนการพัฒนาครู และการพัฒนาผู้บริหารโรงเรียน และ 3) การบริหารองค์ประกอบสิ่งไม่มีชีวิตประกอบด้วย การพัฒนาหลักสูตร การสนับสนุนทรัพยากรการเรียนรู้ และการจัดวางโครงสร้างองค์กร ทั้งนี้เพื่อให้เกิดระบบนิเวศการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการบริหารโรงเรียนเพื่อผลลัพธ์ที่คาดหวังคือการสร้างผู้เรียนให้มีสมรรถนะนวัตกรรมพลิกผัน เป็นการสร้าง DNA ของโรงเรียนเชิงนิเวศวิทยาเพื่อตอบสนองนิเวศวิทยาการเรียนรู้ใหม่ (New Learning Ecology) เพื่อเป็นพลังขับเคลื่อนแบบรวม (Collective power) สู่ความสามารถด้านนวัตกรรมของโรงเรียน (วุฒิชัย ไกรวิเศษ, 2566)

2. รูปแบบการบริหารระบบนิเวศการเรียนรู้ตามแนวคิดการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านการใฝ่เรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนบ้านแม่ยางร้อง (แม่ยางประชานุเคราะห์) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1 มีองค์ประกอบสำคัญ 5 องค์ประกอบ ได้แก่ หลักการ จุดมุ่งหมายกระบวนการ การวัดและประเมินผล และเงื่อนไขความสำเร็จ โดยใช้แนวคิดการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม มี 5 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นกำหนดวิธีการจัดการเรียนรู้ ขั้นออกแบบหลักสูตรและกิจกรรม ขั้นบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ ขั้นการนำเทคโนโลยีมาใช้จัดการเรียนรู้ ขั้นสร้างความร่วมมือกับเครือข่ายการเรียนรู้ โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะมีขั้นตอนการสร้างรูปแบบที่มีกระบวนการที่ชัดเจน มีการตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบก่อนนำไปทดลองใช้จริงกับกลุ่มเป้าหมาย เช่นเดียวกับโสภณา สุดสมบูรณ์ ได้วิจัยและพัฒนาเรื่อง แนวทางการเสริมสร้างระบบนิเวศการเรียนรู้ของโรงเรียนระดับประถมศึกษาในพื้นที่ชายแดนทางภาคเหนือตอนบนของประเทศไทย ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพระบบนิเวศการเรียนรู้ของโรงเรียนระดับประถมศึกษาในพื้นที่ชายแดนทางภาคเหนือตอนบนของประเทศไทย ตามการรับรู้ของครูภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 2) แนวทางการเสริมสร้างระบบนิเวศการเรียนรู้ของโรงเรียนระดับประถมศึกษาในพื้นที่ชายแดน พบว่า ควรดำเนินการดังนี้ 1) จัดทำหลักสูตรและกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลายและเท่าทันกับการเปลี่ยนแปลง 2) กำหนดเนื้อหาสาระและกิจกรรมการเรียนรู้ให้สอดคล้องกัน 3) กำหนดเป้าหมายและเลือกรูปแบบวิธีการเรียนรู้ที่เหมาะสม 4) สร้างแพลตฟอร์มโดยใช้เทคโนโลยีรูปแบบที่หลากหลาย 5) สนับสนุนทรัพยากรการศึกษาต่างๆ อย่างเพียงพอและเหมาะสม และ 6) กำหนดยุทธศาสตร์และนโยบายการดำเนินงานการจัดการเรียนรู้ให้ชัดเจนโดยเน้นการนำการบริหารแบบมีส่วนร่วม องค์ความรู้สามารถนำไปกำหนดเป็นแนวทางในการจัดระบบนิเวศการเรียนรู้โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดทำหลักสูตร การกำหนดเนื้อหา วิธีการเรียนรู้ การนำเทคโนโลยีมาใช้ และการสนับสนุนทรัพยากรทางการศึกษาที่เหมาะสมกับสถานศึกษาที่อยู่ห่างไกลเพื่อให้ผู้เรียน

ได้รับการพัฒนาคุณภาพอย่างเท่าเทียม (โสภณา สุตสมบูรณ์, 2565) นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับกับผลการวิจัยของ นุชา สระสม พบว่า กระบวนการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนวัด สังกัดกรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ได้แก่ การศึกษาปัญหาและการตัดสินใจ การวางแผนการดำเนินงาน การปฏิบัติและดำเนินการ การได้รับประโยชน์ร่วมกันและการติดตามและประเมินผล (นุชา สระสม, 2560)

3. ผลการใช้รูปแบบการบริหารระบบนิเวศการเรียนรู้ตามแนวคิดการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านการใฝ่เรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนบ้านแม่ยางร้อง (แม่ยางประชานุเคราะห์) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1 พบว่า

3.1 ผู้เรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านการใฝ่เรียนรู้ในปีการศึกษา 2566 อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.34$, S.D.= 0.73) และในปีการศึกษา 2567 อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.63$, S.D.= 0.48) ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบแล้วพบว่า ผู้เรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านการใฝ่เรียนรู้ที่พัฒนาขึ้น ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะสถานศึกษาได้ศึกษาปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหามา พร้อมทั้งพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้ในโรงเรียนให้มีความพร้อมทั้ง 5 ด้าน เพื่อเสริมสร้างให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านการใฝ่เรียนรู้ โดยส่งเสริมให้ครูออกแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) มีการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับบริบทของชุมชน พัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนให้มีความพร้อมในการใช้งานสำหรับการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน นำเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคีเครือข่าย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพรรัตน์ จันทรคำ ได้วิจัยและพัฒนาเรื่อง การพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาสภาพการจัดการระบบนิเวศการเรียนรู้และแนวทางการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน รูปแบบการวิจัยเป็นการวิจัยเชิงสำรวจและการวิจัยเชิงคุณภาพ ประชากรคือ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน ปีการศึกษา 2565 จำนวน 63 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมี 2 ชนิด คือ 1) แบบสอบถาม 2) แบบสัมภาษณ์วิเคราะห์ข้อมูลโดยสถิติ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนการวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้วิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า การจัดการระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน โดยรวม อยู่ในระดับมากแนวทางการพัฒนา คือ ด้านการจัดการเรียนรู้ควรพัฒนาครูและบุคลากรโดยศึกษาดูงานจากโรงเรียนหรือบุคคลที่มีผลงานเป็นที่ประจักษ์ (Best Practice) ด้านการจัดทำหลักสูตรควรปรับหลักสูตรสถานศึกษาโดยบูรณาการเนื้อหาสาระและการส่งเสริมทักษะอาชีพให้มีความยืดหยุ่นและตรงกับ ความสนใจของผู้เรียน ด้านทรัพยากรควรวางแผนด้านงบประมาณในการจัดซื้อ วัสดุ อุปกรณ์ ด้านยุทธศาสตร์การดำเนินงานควรดำเนินการด้วยกระบวนการ PDCA ด้านการใช้เทคโนโลยี ผู้บริหารควรมีนโยบายที่ชัดเจนในการนำ E - learning มาจัดทำบทเรียนสำเร็จรูป เพื่อนำมาใช้ในฐานการเรียนรู้ ด้านความร่วมมือของเครือข่าย คือ ควรขอความ อนุเคราะห์ผู้มีความรู้ด้านทักษะอาชีพในท้องถิ่นเข้ามาจัดการเรียนการสอนในฐานการเรียนรู้ (พรรัตน์ จันทรคำ, 2566)

3.2 ผลการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนกิจกรรมการเรียนรู้ที่พัฒนาคุณลักษณะ อันพึงประสงค์ด้านการใฝ่เรียนรู้ในโรงเรียนบ้านแม่ยางร้อง (แม่ยางประชานุเคราะห์) ปีการศึกษา 2566 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.36$, S.D. = 0.53) และในปีการศึกษา 2567 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะโรงเรียนได้มีการจัดหาวิทยากรภูมิปัญญาท้องถิ่นมาให้ความรู้ มีการลงมือปฏิบัติจริงและเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ซึ่งเป็นไปตามแนวปฏิบัติในการใช้แหล่งการเรียนรู้ในการจัดการเรียนการสอนของสำนักงานเลขาธิการสภา การศึกษา และ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้ให้แนวปฏิบัติคือ สถานศึกษากำหนดนโยบายและ มาตรการให้ครูผู้สอนใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้ในการสอน (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2546) โดยให้ ครูผู้สอนวางแผนการสอน ออกแบบกิจกรรมการสอนให้ผู้เรียนได้ใช้แหล่งเรียนรู้กำหนดรายการสื่อแหล่งเรียนรู้ที่ใช้นำผู้เรียนไปใช้แหล่งเรียนรู้ ประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้ และรายงานผลการใช้ (สำนักงานคณะกรรมการ

การศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2554) ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของนุชา สระสม ศึกษาพบว่าผลของการมีส่วนร่วมในการบริหารแบบ “บ้าน วัด โรงเรียน” ของโรงเรียนวัด สังกัดกรุงเทพมหานครทำให้นักเรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์อยู่ในระดับดีมากและด้านการจัดการศึกษาและการพัฒนาบุคลากรอยู่ในระดับดีเยี่ยม (นุชา สระสม, 2560)

4. ผลการประเมินรูปแบบการบริหารระบบนิเวศการเรียนรู้ตามแนวคิดการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม เพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านการใฝ่เรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนบ้านแม่ยางร้อง (แม่ยางประชานุเคราะห์) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1 พบว่า

4.1 ผลการประเมินรูปแบบการบริหารระบบนิเวศการเรียนรู้ตามแนวคิดการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม เพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านการใฝ่เรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนบ้านแม่ยางร้อง (แม่ยางประชานุเคราะห์) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1 ปีการศึกษา 2566 ประเด็นด้านความเป็นไปได้โดยรวมอยู่ในระดับมากสอดคล้องกับงานวิจัยของบุญยาพร สารมะโน ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการประเมินตามสภาพจริงที่มีผลต่อความสามารถในการคิดวิเคราะห์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ผลการวิจัยพบว่ามีประสิทธิภาพอยู่ในระดับมาก (บุญยาพร สารมะโน, 2559)

4.2 ผลการประเมินรูปแบบการบริหารระบบนิเวศการเรียนรู้ตามแนวคิดการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม เพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านการใฝ่เรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนบ้านแม่ยางร้อง (แม่ยางประชานุเคราะห์) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1 ปีการศึกษา 2566 ประเด็นด้านความเป็นประโยชน์ได้โดยรวมอยู่ในระดับมากสอดคล้องกับงานวิจัยของอมรัตน์ ทิพยจันทร์ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการประเมินผลการปฏิบัติงานของอาจารย์สถาบันราชภัฏพบว่า รูปแบบการปฏิบัติงาน 2 องค์ประกอบคือ ผลสัมฤทธิ์ของงานและพฤติกรรมการทำงานที่พัฒนาขึ้นมีความเป็นไปได้ที่จะนำไปใช้ในสถานการณ์จริงมีความถูกต้องกับความเป็นจริงและเหมาะสม (อมรัตน์ ทิพยจันทร์, 2547) สอดคล้องกับนโยบายด้านการประเมินของราชภัฏและมีความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมาก และยังสอดคล้องกับอนุวัฒน์ สุวรรณมาตย์ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง รูปแบบการบริหารงานวัดและประเมินผลในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ผลการวิจัยพบว่า การประเมินผลรูปแบบการบริหารงานวัดและประเมินผลในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานความคิดเห็นเกี่ยวกับความเป็นไปได้ ความเหมาะสม และความเป็นประโยชน์ พบว่า โดยภาพรวมมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก และความเหมาะสม ความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด (อนุวัฒน์ สุวรรณมาตย์, 2559)

4.3 ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้เกี่ยวข้องต่อการดำเนินงานตามรูปแบบการบริหารระบบนิเวศการเรียนรู้ตามแนวคิดการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม เพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านการใฝ่เรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนบ้านแม่ยางร้อง (แม่ยางประชานุเคราะห์) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1 ปีการศึกษา 2566 พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก และปีการศึกษา 2567 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับผลการวิจัยของวุฒิไกร คำแฝงศึกษาพบว่า หัวหน้าแหล่งเรียนรู้ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและตัวแทนนักเรียนของโรงเรียนมีความพึงพอใจต่อการดำเนินงานแบบมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมากที่สุด (วุฒิไกร คำแฝง, 2557)

สรุปและข้อเสนอแนะ

การนำรูปแบบการบริหารระบบนิเวศการเรียนรู้ตามแนวคิดการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมไปใช้ให้เกิดประสิทธิผลนั้น ควรเริ่มจากการสร้างความเข้าใจร่วมกันในหมู่ครูและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปในทิศทางเดียวกันและสอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา พร้อมทั้งส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษา ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้ปกครอง และนักเรียน ในการวางแผน ออกแบบกิจกรรม และประเมินผลอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ โรงเรียนควรพัฒนาระบบติดตามและประเมินผลที่

ชัดเจน เพื่อนำข้อมูลมาปรับปรุงการดำเนินงานให้เหมาะสมกับสภาพจริง และผู้บริหารควรใช้ผลการวิจัยเป็นข้อมูลประกอบการกำหนดนโยบายและแผนปฏิบัติการ โดยบูรณาการหลักการการบริหารแบบมีส่วนร่วมในทุกกระบวนการเพื่อสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่ส่งเสริมการเรียนรู้อย่างยั่งยืนสำหรับข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป ควรขยายกลุ่มตัวอย่างไปยังโรงเรียนที่มีบริบทแตกต่างกัน เพื่อเปรียบเทียบประสิทธิภาพของรูปแบบในสภาพแวดล้อมที่หลากหลาย รวมทั้งศึกษาผลในระยะยาวเพื่อประเมินความยั่งยืนของคุณลักษณะการใฝ่เรียนรู้และวัฒนธรรมการมีส่วนร่วมในโรงเรียน ตลอดจนพิจารณาปัจจัยอื่นที่เกี่ยวข้อง เช่น ภาวะผู้นำทางการศึกษา ทักษะคิดของผู้ปกครอง วัฒนธรรมองค์กร และการใช้เทคโนโลยี เพื่อให้ได้องค์ความรู้ที่ครอบคลุมและสามารถพัฒนารูปแบบได้อย่างลึกซึ้งยิ่งขึ้น และข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ คือสถานศึกษาควรนำรูปแบบการบริหารระบบนิเวศการเรียนรู้ไปประยุกต์ใช้ให้สอดคล้องกับบริบทของตนเองโดยปรับองค์ประกอบของรูปแบบให้เหมาะสมกับขนาดโรงเรียน ทรัพยากรที่มีอยู่ และลักษณะของผู้เรียน เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดในการพัฒนาคุณลักษณะด้านการใฝ่เรียนรู้ของนักเรียน และสถานศึกษาควรกำหนดระบบการติดตามและประเมินผลอย่างต่อเนื่องเพื่อสะท้อนผลการดำเนินงาน ปรับปรุงและพัฒนารูปแบบการบริหารให้มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของบริบททางการศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- ณัฐนันท์ วิจิตรอักษร และนครินทร์ อมเรศ. (2566). รายงานโครงการ การจัดทำดัชนีชี้วัดภาวะตลาดแรงงานของประเทศไทย. กรุงเทพมหานคร: สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย.
- นุชา สระสม. (2560). การมีส่วนร่วมในการบริหารแบบ “บ้าน วัด โรงเรียน” ของโรงเรียนวัด สังกัด กรุงเทพมหานคร. ใน ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- บุญยาพร สารมะโน. (2559). การพัฒนารูปแบบการประเมินตามสภาพจริงที่มีผลต่อความสามารถในการคิดวิเคราะห์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. ใน ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยและประเมินผลการศึกษา. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- พรรัตน์ จันทร์คำ. (2566). การพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพของ โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 จังหวัดแม่ฮ่องสอน. วารสารนวัตกรรมการจัดการศึกษาและการวิจัย, 5(4), 885-896.
- โรงเรียนบ้านแม่ยางร้อง (แม่ยางประชานุเคราะห์). (2565). รายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษา โรงเรียนบ้านแม่ยางร้อง (แม่ยางประชานุเคราะห์).แพร่: โรงเรียนบ้านแม่ยางร้อง (แม่ยางประชานุเคราะห์).
- วุฒิชัย ไกรวิเศษ. (2566). นวัตกรรมการบริหารระบบนิเวศการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดนวัตกรรมพลิกผัน. ใน วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมศรี เณรจาที และวัชร ชูชาติ. (2560). รูปแบบการบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในศตวรรษที่ 21. วารสารบริหารการศึกษา มศว, 14(27), 10-20.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2554). ระบบการกำกับ ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตามจุดเน้นการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการ ศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- โสภณา สุดสมบูรณ์. (2565). แนวทางการเสริมสร้างระบบนิเวศการเรียนรู้ของโรงเรียนระดับประถมศึกษาในพื้นที่ชายแดนทางภาคเหนือตอนบนของประเทศไทย. วารสารการจัดการภาครัฐและ เอกชน, 6(2), 251-264.
- อนุวัฒน์ สุวรรณมาต. (2559). รูปแบบการบริหารงานวัดและประเมินผลในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัด สำนักงาน เขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษา. ใน ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยและพัฒนาทางการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม.
- อมรัตน์ ทิพย์จันทร์. (2547). ทางเลือกในการประเมิน. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.

- Gütl, C. & Chang, V. (2008). Ecosystem-based Theoretical Models for Learning in Environments of the 21st Century. *International Journal of Emerging Technologies in Learning*, 3(1), 50-60.
- Radjou, N. et al. (2012). *Jugaad Innovation: Think Frugal, Be Flexible, Generate Breakthrough Growth*. San Francisco: Jossey-Bass.